

DØDSFALD

KONSULENT GERHARD NIELSEN, HERRESTED

Der var noget usædvanligt ved konsulent *Gerhard Nielsen*, der efter nogen tids sygdom afgik ved døden den 6. maj i en alder af 71 år. Han er blevet kaldt Danmarks mest belæste husmand, en betegnelse, der uden tvivl var rigtig. *Gerhard*

Nielsen var nemlig både konsulent og husmand, men tillige en bogelsker og bogsamler som næppe nogen anden. Landbrugslitteraturen havde *Gerhard Niensens* hjerte. Hvad en gammel, måske uanselig, men sjælden bog betød for ham, vil kun den kunne forstå, som har set den i *Gerhard Niensens* nænsomme hånd og hørt ham fortælle om dens »historie« og indhold. Han

tog den fra hylden og behandlede den med en følelse, der kunne minde om andagt.

Konsulent *Gerhard Nielsen* var ikke blot en samler. For ham var bogen liv. Han havde næppe en bog i sin store, værdifulde samling, som ikke i hans erindring havde efterladt sig nogle linier, en mening, en opfattelse. Midt i en samtale kunne han pludselig sige, at dette eller hint netop var det, som den og den forfatter engang havde givet udtryk for i en bestemt bog. Men ikke nok dermed. *Gerhard Nielsen* var så godt inde i sin bogsamling, at han på stående fod kunne gå lige hen til det sted i de lange reoler, hvor vedkommende bog stod, tage den frem og slå efter — uden i mindste måde at behøve at lede sig frem til stedet ved hjælp af kartotek eller indholdsfortegnelse.

Gerhard Nielsen havde sikkert den største og mest værdifulde samling af landbrugslitteratur i privat eje — over 4000 bind, hvoraf mange endog meget sjældne. Denne samling havde han testamenteret Fyns Stifts Husmandsskole, som han følte sig i taknemmelighedsgæld til. Ikke mindst betydningsfuld var hans litteratur om husmandsbevægelsen og dens historie.

Foruden at varetage sin øvrige virksomhed nåede konsulent *Gerhard Nielsen* tillige at yde et vægtigt bidrag til vor landbrugslitteratur, præget af hans saglige og noble måde at fremstille problemerne på. Han var stærkt historisk interesseret, og hans litterære bidrag bar præg deraf. Ofte havde han en højst usædvanlig måde at udtrykke sig på, beskeden og sarkastisk, men altid med den milde undertone. Et lille skrift: *Hvorledes starter en ung Konsulent en Bogsamling* indlededes således: »Det er jo et meget dristigt Foretagende for mig ringe Mand at fremsætte disse faa Betragtninger. Nysudsprungne Konsulenter er forsynede med Alverdens Visdom — — —«.

Også med henblik på udgivelsen kunne *Gerhard Nielsen* undertiden handle på usædvanlig måde. En lille pjece, kaldet *Landmandens Læsning*, blev kun trykt i 100 nummererede eksemplarer. I denne giver han ligesom en programerklæring, idet han indledningsvis citerer: »Man kan ikke læse sig til at blive Landmand, men flittig Læsning bidrager til at dygtiggøre Landmanden«. I 1942 udsendte *Gerhard Nielsen* et lille skrift: *K. Hansen og Bøgerne, Landbrugets trofaste Vejleder, Bøgenes Talsmand*. Den var helliget mindet om afdøde statskonsulent *K. Hansen*, hans store forbillede på bøgernes område.

Mest betydelig er vel nok *Gerhard Niensens* bidrag til husmandslitteraturen, bl. a. hans *Bibliografi over Husmands-Litteratur*, hvori forekommer citatet: »Mennesker kan svinge, gode Bøger gør det aldrig«. I bogen: *Den forsagte Husmand og Præmiehusmanden* skildres husmandens kår i gammel tid, og udviklingslinien trækkes op til den tid, da husmanden ved flid, gennem faglig dygtiggørelse og teoretisk viden gør sig fortjent til offentlig påskønnelse, bl. a. Landhusholdningsselskabets sølvbæger, en udvikling, som *Gerhard Nielsen* gennem sin indsats har været medvirkende til.

Intetsteds var det skrevet, og næppe havde nogen gjort sig den tanke, at husmandssønnen fra Kragelund, *Gerhard Nielsen*, skulle blive en anerkendt landbrugsfaglig vejleder. Han var kun 13 år gammel, da faderen døde. Det faldt da i Gerhard Niensens lod at føre bedriften videre — hans unge alder til trods. Der blev dog tid til en vinters ophold på Køng Højskole, sidenhen kom han på Fyns Stifts Husmandsskoles første elevhold, alt mens han samtidig forestod den hjemlige bedrift. At Gerhard Nielsen var usædvanlig også som husmand fremgår deraf, at hans mønsterdrevne landbrug blev målet for mange husmandsrejser i årenes løb.

Men ikke nok med, at *Gerhard Nielsen* kunne tage på kortvarige kursus. Hans brændende interesse for faglig dygtiggørelse fik ham til at tage på Landbohøjskolen, hvorfra han blev landbrugskandidat i 1913. Med sin flittige kones hjælp klaredes bedriften derhjemme også i disse år, og efter endt eksamen tog han atter husmandens gerning op i fuldt mål, samtidig med at han begyndte at sysle med sine boglige interesser.

I 1926 tvang sygdom *Gerhard Nielsen* til at opgive det praktiske arbejde. Han blev konsulent for Nyborg Omegns hovedkreds af husmandsforeninger, hvor han i kraft af sine rige erfaringer gjorde en stor vejlederindsats i næsten 20 år. Hos ham gik ingen forgæves om et godt råd.

Også frugtavlen interesserede *Gerhard Nielsen* sig stærkt for. Han var således medvirkende ved oprettelsen af Danmarks Erhvervsfrugtavlerforening og redigerede i nogle år dens tidskrift: Erhvervsfrugtavleren.

Konsulent *Gerhard Nielsen* var en særpræget og kundskabsrig personlighed, der med usædvanlig flid og ildhu gik op i de interesser, der nu engang var blevet hans. Hans kæreste hver var ganske sikkert posten som formand for konsulentforeningens litteraturudvalg, hvor hans bestræbelser for at hjælpe konsulenterne i forbindelse med bogens verden nød fortjent anerkendelse. Men også på anden måde modtog Gerhard Nielsen anerkendelse for sin uselviske gerning, idet han på sin 70